

Managementletter 2016-2

Bestemd voor: algemeen bestuur

Datum: 15 juni 2016

Registratienummer : 16IT024111

Barcode :

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1: Inleiding, doelstelling, aandachtspunten en conclusie

Inleiding
Doelstelling
Samenvatting
Bedrijfsresultaat
Ontwikkelingen en aandachtspunten

Hoofdstuk 2: Belangrijke ontwikkelingen per programma

Programma 1000 - Planvorming
Programma 2000 - Aanleg en onderhoud keringen
Programma 3000 - Inrichting en onderhoud watersystemen
Programma 4000 - Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken
Programma 5000 - Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens
Programma 6000 - Regulering
Programma 6500 - Toezicht en handhaving
Programma 7000 - Heffing en invordering
Programma 8000 - Bestuur en communicatie
Programma 9000 - Dekkingsmiddelen en saldo
Ondersteunend programma 200/500 - Centraal management en Concernsta
Ondersteunend programma 300/400 - Bedrijfsvoering
Ondersteunend programma 600/800 - Ondersteuning Watersystemen

Hoofdstuk 3: Risicoparagraaf

Hoofdstuk 4: Bijlagen

1. INLEIDING, DOELSTELLING, AANDACHTSPUNTEN EN CONCLUSIE

INLEIDING

Op basis van afspraken uit de Planning- en Controlcyclus worden gedurende het kalenderjaar periodiek managementletters opgesteld, die door het DB worden vastgesteld en ter kennisname aan het AB worden aangeboden. Hierbij treft u de tweede managementletter over 2016 aan met als peildatum 18 april 2016.

DOELSTELLING

De doelstelling van de managementletter is het bestuur op beknopte en overzichtelijke wijze te informeren over de inhoudelijke en financiële voortgang van de bedrijfsprocessen en projecten en daarmee over de inschatting van het bedrijfsresultaat voor het lopende jaar. Er wordt zoveel mogelijk op basis van "management by exception" gerapporteerd. Ten aanzien van de reguliere bedrijfsactiviteiten wordt gerapporteerd over belangrijke ontwikkelingen en over zaken die, inhoudelijk of financieel, positief of negatief belangrijk afwijken ten opzichte van de begroting.

SAMENVATTING

Exploitatie

Voor 2016 is de verwachting dat de in de exploitatie opgenomen producten en diensten nagenoeg volledig conform de Begroting 2016 worden uitgevoerd. Dit wordt gedaan met een verwacht negatief resultaat van €1,17 miljoen ten opzichte van de begroting.

Het verwachte negatieve resultaat op de taak Zuiveringsbeheer bedraagt €783.000 en ontstaat door hogere kapitaallasten als gevolg van het eerder opleveren van de projecten "Renovatie meerdere rwzi's" en "Vernieuwing rwzi's Putte en Ossendrecht".

Het verwachte negatieve resultaat op de taak Watersysteembeheer ten opzichte van de begroting bedraagt €382.000 en wordt met name veroorzaakt door het naar beneden bijstellen van de belastingopbrengst watersysteem gebouwd vanwege een lagere WOZ-waarde dan ingeschat bij de Begroting 2016.

Investeringsuitgaven

In de Begroting 2016 is €57,9 miljoen aan bruto investeringen opgenomen. De verwachting is dat 100% van de begrote investeringsuitgaven in 2016 wordt gerealiseerd. Op projectniveau worden afwijkingen in geld, kwaliteit en voortgang toegelicht in bijlage 3.

BEDRIJFSRESULTAAT 2016

Op basis van de bijgestelde prognoses wordt bij deze managementletter een negatief exploitatieresultaat verwacht van €2,202 miljoen. Aangezien in de Begroting 2016 reeds rekening is gehouden met een onttrekking uit de tariefegalisatiereserve Watersysteembeheer van €1,037 miljoen, bedraagt het negatieve verschil ten opzichte van de begroting €1,165.

3. Bedrijfsresultaat 2016

Programma (bedragen x € 1000)	Begroting 2016	ML 2016-1	ML 2016-2	Vershil
Netto lasten				
1000 - Planvorming	5.121	5.084	5.050	-70
2000 - Waterkeringen	10.048	9.916	9.893	-155
3000 - Watersystemen	30.314	30.564	30.650	+335
4000 - Zuiveringstechnische werken	51.578	55.857	55.953	+4.375 ¹⁾
5000 - Vaarwegen en havens	2.315	2.192	2.193	-122
6000 - Regulering	3.994	3.944	3.944	-50
6500 - Handhaving	5.825	5.678	5.565	-260
7000 - Heffing en invordering	5.949	5.973	5.970	+21
8000 - Bestuur en communicatie	4.106	4.380	4.490	+384
9000 - Overige dekkingsmiddelen	-1.510	-1.513	-1.704	-194
Totaal netto lasten	117.739	122.073	122.005	+4.265
Opbrengst waterschapsbelastingen				
Omslag watersysteem gebouwd	-33.542	-33.076	-33.076	+467 ²⁾
Omslag watersysteem ongebouwd	-6.078	-6.069	-6.069	+9
Omslag watersysteem ingezetenen	-16.546	-16.607	-16.607	-61
Omslag watersysteem natuurterrein	-113	-107	-107	+5
Omslag verontreinigingsheffing	-255	-248	-248	+7
Omslag zuivering bedrijven	-17.956	-21.577	-21.577	-3.621 ¹⁾
Omslag zuivering huishoudens	-40.820	-40.794	-40.794	+26
Totaal waterschapsbelastingen	-115.311	-118.479	-118.479	-3.168
Bijdrage provincie				
Bijdrage provincie	-1.391	-1.324	-1.323	+67
Totaal dekking	-116.702	-119.803	-119.802	-3.101
Inschatting resultaat	+1.037	+2.270	+2.202	+1.165

(+ = nadelig / - = voordelig)

¹⁾ De kosten van zuiveren door derden zijn €3.183.000 hoger, zoals toegelicht bij programma 4000. Deze kosten worden gedekt door €3.405.000 hogere belastingopbrengsten.

²⁾ De verwachte opbrengst is met €467.000 naar beneden bijgesteld omdat de WOZ-waarde lager is dan bij de Begroting 2016 is ingeschat.

Tabel: bedrijfsresultaat naar de programma's.

ONTWIKKELINGEN EN AANDACHTSPUNTEN

Wet HOF en EMU-saldo

EU-lidstaten mogen een begrotingstekort van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) hebben en een maximale overheidsschuld van 60% BBP. De doelstelling op de middellange termijn is begrotingsevenwicht, landen mogen dan structureel niet meer uitgeven dan dat zij ontvangen.

Vanaf 2014 is de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF) van kracht. Deze wet maakt decentrale overheden medeverantwoordelijk voor het terugdringen van het Nederlandse begrotingstekort (EMU-tekort).

In de Kortetermijnraming maart 2016 van het Centraal Planbureau wordt voor de collectieve sector in 2016 een EMU-saldo verwacht van -1,7% van het BBP. Dit is ruim onder de maximaal toegestane grens van -3%. Het EMU-saldo (de feitelijke kasstroom) op basis van deze managementletter is voor waterschap Brabantse Delta als volgt:

Berekening EMU saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2016	ML 2016-1	ML 2016-2
EMU-Exploitatiesaldo	-1.037	-2.270	-2.202
<i>Invloed investeringen</i>			
-/- Bruto Investeringsuitgaven	-57.880	-57.880	-57.880
+ Investeringsubsidies	9.507	9.507	9.507
+ Afschrijvingen	28.691	30.084	29.798
<i>Invloed voorzieningen (staat van reserves en voorz.)</i>			
+ Toevoegingen t.l.v. exploitatie	92	111	111
-/- Onttrekkingen t.l.v. exploitatie	-	-	-
-/- Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-407	-407	-407
EMU saldo Waterschap Brabantse Delta	-21.033	-20.855	-21.073
EMU saldi verbonden partijen (mits ontvangen)	-48	-48	-48
EMU saldo incl. verbonden partijen	-21.081	-20.903	-21.121
Referentiewaarde WBD	-18.900	-18.900	-18.900
Verschil (+ is positief, -/- is negatief)	-2.181	-2.003	-2.221

Het waterschap komt voor 2016 uit op een verwacht EMU-tekort van €21,1 miljoen en blijft hiermee niet binnen de referentiewaarde. Het kabinet heeft echter bevestigd dat de decentrale overheden hun geplande investeringen gewoon kunnen uitvoeren. Het Rijk zal in elk geval tot en met 2017 geen maatregelen treffen indien dit leidt tot overschrijding van de ruimte.

Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen is in werking getreden per 1 januari 2016. Op basis van de wet dienen overheden voor alle activiteiten te beoordelen of met de uitoefening van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Overheden die de winst behalen op activiteiten die concurreren met de markt moeten dan in principe vennootschapsbelasting betalen. Een belangrijk onderdeel van de inventarisatie is het beantwoorden van de vraag welke werkzaamheden samen als één activiteit gekwalificeerd kunnen worden. Indien er sprake is van een sterke verwevenheid tussen activiteiten, dan geldt dat deze activiteiten gezamenlijk kunnen worden beoordeeld. Bij het in kaart brengen van de fiscale verplichtingen worden de overheden ondersteund door de SVLO (Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden), een samenwerkingsverband van het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst, VNG, IPO en UvW.

Met behulp van de praktische hulpmiddelen die door de SVLO zijn aangereikt en in samenwerking met de andere Brabantse waterschappen, heeft waterschap Brabantse Delta haar eerste inventarisatie afgerond en eind 2015 besproken met een juridisch adviseur en met de Belastingdienst. In deze fase zijn nog geen uitspraken gedaan over het al of niet belast zijn van bepaalde activiteiten. Over de uitkomsten kan pas iets gezegd worden wanneer de Belastingdienst haar standpunt heeft bepaald. Dit zal in de loop van 2016 vorm krijgen. Tevens zal er in 2016 een proces ingericht worden en geïnvesteerd worden in kennisopbouw om invulling te kunnen geven aan de fiscale verplichtingen en tijdig te kunnen inspelen op ontwikkelingen met mogelijke fiscale gevolgen.

Financiering watersysteendoelen

Bij het bepalen van de ambitieniveaus in het Waterbeheerplan is er bij diverse opgaven rekening gehouden met externe cofinanciering. De afgelopen jaren is de provincie Noord-Brabant een belangrijke cofinancier geweest, via de Eerste en Tweede bestuursovereenkomst. De waterschappen en de provincie hebben eind 2015 een intentieverklaring ondertekend om te komen tot een nieuwe bestuursovereenkomst over de gezamenlijke financiering voor de planperiode 2016-2021. Deze nieuwe overeenkomst heeft de naam STUW: Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen. Op 25 mei 2016 vindt de ondertekening plaats. In de STUW maken de partijen afspraken over de realisatie van vier prestaties: verdrogingsbestrijding, vispassages, beekherstel en waterberging. Daarnaast is het waterschap actief betrokken bij overleggen over geldstromen voor andere (aanpalende) doelstellingen. De belangrijkste zijn het Groenontwikkelfonds Brabant (GOB), de Dynamische Uitvoeringsagenda van het Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP), het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) en het Plattelands Ontwikkelingsprogramma (POP3).

2. BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN PER PROGRAMMA

Bij de Begroting 2016 zijn programmaplannen opgesteld die het te realiseren beleid van het waterschap voor het jaar 2016 bevatten en inzicht bieden in de doelstellingen per programma, de beoogde effecten en de wijze waarop gestreefd wordt die effecten te bereiken. In de managementletters wordt gerapporteerd over belangrijke ontwikkelingen en over zaken die –positief of negatief- afwijken van de begroting. Tevens wordt per programma de eindejaarsprognose van de netto lasten en prestatie indicatoren gegeven. Ook hier worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Programma 1000 – Planvorming

Programmabeheerder: A. Meuleman

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Risico's beheersen en duurzame ontwikkeling	
Participatie: gezamenlijke Water gebiedsprogramma's 	Doelstelling: In 2016 wordt gewerkt aan minimaal 4 watergebiedsprogramma's, in lijn met de uitvoeringsstrategie van het nieuwe Waterbeheerplan en bestuursakkoord. Activiteiten en afwijkingen: Watergebiedsprogrammering is een continu proces van dialoog met gebiedspartners voor het verbinden van de programmering van de wateropgaven (kerntaken) met ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke initiatieven. Het proces is gestart in diverse stroomgebieden van het Waterbeheerplan. Voor de stroomgebieden Gat van den Ham, Niervaart-Bloemendaal en Tonnekreek is een pilot gestart voor het in beeld brengen van de vervangingsopgave van waterkerende kunstwerken. In het stroomgebied van de Tonnekreek wordt daarbij tevens een KRW-watersysteemanalyse uitgevoerd. Voor het stroomgebied van de Boven-Mark wordt een samenwerkingsovereenkomst voorbereid met de Vereniging Markdal voor een integraal maatregelenpakket. Voor stroomgebied Cruislandse Kreeken wordt met agrarische ondernemers gewerkt aan een integraal maatregelenpakket. Voor stroomgebied Molenbeek is samen met Britse en Vlaamse partners een projectvoorstel ingediend voor klimaatadaptief land-waterbeheer (Interreg 2 Zeeën; Triple C). Dit voorstel heeft succesvol de eerste beoordelingsrondes gepasseerd en wacht nu op de finale beoordeling. Tevens wordt voor de Molenbeek een KRW-watersysteemanalyse opgestart. Met de gemeente Tilburg wordt gewerkt aan de resterende EVZ-opgave voor de stroomgebieden Beneden- en Bovenlopen Donge.
Bestuursovereenkomst met provincie en partners	Doelstelling: Afronding Tweede Bestuursovereenkomst (BO2) en afspraken maken met provincie en andere partners over de financiering van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen. Activiteiten en afwijkingen: De afronding van BO2 ligt op schema. De deadline voor het indienen van het vaststellingsverzoek is 1 juli 2016. De opvolger van BO2 (genaamd STUW, Samenwerkings-overeenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen) is in concept gereed. De planning is om deze in mei 2016 te ondertekenen.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Effectief en efficiënt

Samenwerking: gezamenlijke plannen	Doelstelling: Participatie van het waterschap in gezamenlijke plannen met de streek, daar waar de overheidstaken van het waterschap en andere overheden elkaar raken: - Op het gebied van ruimtelijke ordening - Grensoverschrijdend - In de afvalwaterketen - In de ontwikkeling van stedelijk gebied Activiteiten en afwijkingen: De drie Brabantse waterschappen werken samen aan een 'wateronderlegger' als input voor de op te stellen provinciale omgevingsvisie, i.s.m. de 4 regio's in Brabant. Samen met de regio West-Brabant wordt de stap 'weten' voor ruimtelijke adaptatie doorlopen. Het waterschap neemt deel aan de Energiepilots in de regio's West-Brabant en Midden-Brabant. Met de provincie Antwerpen en de Vlaamse Milieumaatschappij is een projectvoorstel ingediend voor Interreg 2 Zeeën. Voor de vier werkeenheden van de SWWB (Samen Werken aan Water in Midden- en West-Brabant) wordt de landelijke monitoring naar de doelstellingen van het bestuursakkoord water ingevuld. Halverwege mei worden de resultaten naar de Tweede Kamer gestuurd. Met de partners in de (afval)waterketen is een vervolg gegeven aan het rapport 'Evaluatie afkoppelbeleid' in de vorm van de 'Hulp-gids afkoppelen'. Deze geeft gemeenten een helder overzicht van de geldende regels en voorwaarden. Vervolg-stap is het verzamelen, bespreken en evalueren van casussen. Ook wordt met deze partners een zienswijze opgesteld over de consequenties van de Omgevingswet en visie op het beleid afvalwater buitengebied. Deze activiteiten liggen op schema. Samen met de andere twee Brabantse waterschappen wordt ambtelijk verkend of er gekomen kan worden tot een gezamenlijke strategie voor klimaatadaptatie in de bebouwde omgeving.
Kennisontwikkeling	Doelstelling: Behoud en ontwikkeling van kennis over het beheergebied, het functioneren van het systeem en inzicht in kosteneffectieve maatregelen. Activiteiten en afwijkingen: Drie KRW-watersysteemanalyses zijn afgerond: Binnenschelde, Markiezaatsmeer en Strijbeekse Beek. In deze analyses is bekeken welke effectieve maatregelen er voorhanden zijn om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water uiterlijk in 2027 te kunnen halen. De KRW-watersysteemanalyse voor de Tonnekreek verkeert in de afrondende fase. In 2016 zullen nog drie KRW-watersysteemanalyses worden uitgevoerd. Voor het Merkske zijn de voorbereidingen met de Vlaamse partners gestart. Ook voor de Boven-Mark zijn de eerste gegevens verzameld. De analyse voor de Molenbeek moet nog worden gestart. Ambitie van het waterschap is om de KRW-watersysteemanalyses in toenemende mate met gebiedspartners uit te voeren (verrijken van watersysteemkennis met gebieds- en ervaringskennis). Participatieve kennisontwikkeling (en het bedenken van creatieve oplossingsrichtingen) is ook de inzet van de waterschapsdeelname aan het Deltaplatform in oprichting voor multidisciplinaire samenwerking van overheden, onderwijs- en onderzoeksinstanties en ondernemers. Het waterschap neemt ook deel aan het onderzoek van STOWA, Erasmus Universiteit Rotterdam en TNO voor het ruimte maken voor burgerinitiatieven.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
DB nota's die met geen of kleine wijzigingen worden goedgekeurd (%)	>80%	>80 %		
Aantal bestuurlijk overleggen met gemeenten	21	21		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto lasten programma	5.121	5.084	5.050		

Ten opzichte van het jaarplan zijn de netto lasten -€71 lager:

- De directe lasten zijn -€50 lager als gevolg van een aframing van bijdragen aan gemeenschappelijke projecten omdat verwacht wordt dat niet alle projecten dit jaar opgestart worden.
- De kapitaallasten, afdelingskosten en doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's zijn -€21 lager.

Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten -€34 lager:

- De directe lasten zijn -€50 lager, de post 'bijdragen aan gemeenschappelijke projecten' is naar beneden bijgesteld, omdat verwacht wordt dat niet alle projecten dit jaar opgestart worden.
- De kapitaallasten, afdelingskosten en doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's zijn +€16 hoger.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

De werkzaamheden van dit programma lopen op schema en binnen de begroting. Veel nadruk ligt er op dit moment op het versterken van de participatieve inbreng in waterschapactiviteiten.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
1. Uitvoering van verbeterwerken (nieuwbouw)	
Ruimte voor Rivier: Nazorg Overdiepse Polder 	Doelstelling en beoogd effect: Afronding van de nazorg van dit in 2015 opgeleverde project (project 207) ter realisatie van het overstromingsgebied Overdiepse Polder. Activiteiten en afwijkingen: De restpunten worden voor 1 juni 2016 door de aannemer uitgevoerd. De laatste 900 meter asfaltering van de tussenkade was een belangrijk restpunt en is inmiddels uitgevoerd. Het voltooiingsrapport is in concept af.
T100/Ruimte voor Rivier: verbeteren regionale keringen 	Doelstelling en beoogd effect: Verdere voorbereiding en uitvoering van de verbetering van de regionale keringen vanwege de nieuwe norm voor deze keringen (overschrijdingskans van 1/100 in plaats van 1/50) en de waterberging Volkerak-Zoommeer. Project 8462. Activiteiten en afwijkingen: De verbetering van de regionale keringen wordt aangepakt in deeltrajecten. In deeltraject West worden de keringen momenteel getoetst aan de invloed van de waterberging Volkerak Zoommeer. Voor deelgebied Midden is een alternatieve oplossing uitgewerkt met keermiddelen, die in juni 2016 wordt voorgelegd aan het AB. In deelgebied Oost worden momenteel aanvullende toetsingen gedaan en voor de Boezemkades wordt een voorkeursalternatief uitgewerkt. Vooral nog is er geen reden om af te wijken van eerder afgegeven planning en raming.
2. Beheer infrastructuur	
Vorbereiding 4^e toetsing	Doelstelling en beoogd effect: Qua kennis en informatie(beheer) gesteld staan voor de 4^e toetsing waterveiligheid (2018-2023), project 247. Activiteiten en afwijkingen: De voorbereidingen voor de nieuwe ronde toetsing zijn in volle gang. Er wordt gewerkt aan een implementatieplan, een strategie rondom de toetsing en er is een verkennend onderzoek voor 10 kilometer primaire kering uitgevoerd. De personele en financiële gevolgen worden in beeld gebracht en halverwege 2016 aan het bestuur gepresenteerd.
Leggers	Doelstelling en beoogd effect: Aanpassing van de leggers waterveiligheid aan de nieuwe Keur. Activiteiten en afwijkingen: De legger primaire waterkeringen heeft de inspraak doorlopen. We hebben een aantal zienswijzen ontvangen waar zorgvuldig naar gekeken moet worden voordat deze definitief wordt vastgesteld. De legger regionale keringen gaat in het tweede kwartaal 2016 de inspraak in.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Aantal km te beheren primaire waterkering	142	142		
Aantal km te beheren regionale waterkering	277	277		
Aantal km te beheren overige waterkering	147	147		
Aantal km te onderhouden primaire waterkering	123	123		
Aantal km te onderhouden regionale waterkering	77	77		
Aantal km te onderhouden overige waterkering	90	90		
Aantal km verbeterde primaire kering	0	0		
Status gegevens beheerregister waterkeringen op orde (%)	95%	95%		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	10.048	9.916	9.893		

Ten opzichte van het jaarplan zijn de netto lasten -€155 lager:

- De directe kosten zijn +€100 hoger vanwege hogere kosten voor civieltechnisch onderhoud in verband met het aanpassen van de Beatrixsluis en hogere cultuurtechnische kosten in verband met een tegenvallende aanbesteding.
- De kapitaallasten zijn -€197 lager vanwege een voordeel op de rentelasten en enkele kleinere aanpassingen op projecten.

De afdelingskosten en doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's zijn -€58 lager.

Ten opzichte van ML1 zijn er geen significante verschillen.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

De activiteiten van het programma verlopen conform planning en binnen de gestelde financiële kaders.

Programma 3000 – Inrichting en Onderhoud Watersystemen

Programmabeheerder: A. Meuleman

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Risico's beheersen	
Dienstverlenende houding	Doelstelling: Doorontwikkeling contactcentrum voor het optimaliseren van onze dienstverlenende houding. Activiteiten en afwijkingen: Het programma heeft driekwart jaar stilgelegen wegens gebrek aan een trekker. Inmiddels is deze gevonden en wordt het programma opgestart.
Aanpak blauwalgen in stedelijk gebied 	Doelstelling: Beperken van structurele overlast door blauwalgen in stedelijk gebied en zwemplassen. Activiteiten en afwijkingen: De afronding van fase 2 betreft de jaren 2015 en 2016. Binnen deze fase heeft de scopewijziging plaatsgevonden die begin 2016 door het AB is vastgesteld. 2016 is dus het eerste volledige jaar waarin wordt gewerkt volgens de nieuwe aanpak. De nieuwe aanpak vraagt om een heldere afweging/prioritering en goede voorbereiding met gemeenten en andere belanghebbenden, waarbij voldoende draagvlak een belangrijk uitgangspunt is, voordat daadwerkelijk maatregelen worden uitgevoerd. Intern wordt hiertoe gewerkt aan een helder afwegings- en prioriteringskader. Vooralsnog betekent de nieuwe aanpak dat er vooral wordt gesproken met gemeenten over de wederzijdse inzet en dat er weinig maatregelen in voorbereiding zijn. Op grond van de ervaringen uit fase 2 wordt in de tweede helft van 2016 een uitvoeringsprogramma voor 2017-2018 opgesteld.
Duurzame ontwikkeling	
Participatie bij integrale inrichtingsmaatregelen	Doelstellingen: - Een toename van het aantal projecten/initiatieven waarbij partners (burgers, bedrijven, andere overheden) maatregelen uitvoeren voor een duurzaam waterbeheer. - In alle waterschapsprojecten wordt ruimte geboden aan initiatieven voor recreatief medegebruik. Activiteiten en afwijkingen: <u>Cruislandse Kreeken:</u> Agrarische ondernemers rond de Cruislandse Kreeken ervaren wateroverlast. Het waterschap heeft in de streek een opgave voor de realisatie van EVZ en kreekherstel. De agrarisch ondernemers stellen voor om zowel de doelen van de ondernemers als van het waterschap integraal en gezamenlijk op te pakken om zo tot het beste resultaat te komen. Dit initiatief en de samenwerking zijn samen met de gemeente Steenbergen uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst, welke is ondertekend is op 1 april 2016. Hierbij zijn ook de provincie, gemeente Roosendaal, Brabants Landschap en Staatsbosbeheer aangehaakt omdat zij mogelijkheden zien om binnen deze samenwerking hun eigen doelen een stap dichterbij te brengen. <u>Markdal:</u> Binnen het Markdal is door de Vereniging Markdal een groot deel van de gronden verworven om de afspraken die zij hebben gemaakt met de provincie uit te kunnen werken. Hierin passen de taken van het waterschap (Beekherstel en inrichting natte natuurschap) prima bij. Bij de planvorming zal intensief worden samengewerkt waarbij het waterschap is gevraagd door de Vereniging Markdal om de projectleidersrol voor zowel de taken van het waterschap als de Vereniging (inrichting EHS en uitvoeren KRW maatregelen) op zich te nemen.

Herstel natte natuur	Doelstelling: bijdragen aan natuurontwikkeling conform provinciale doelen. Activiteiten en afwijkingen: Het hydrologisch herstel, gecombineerd met natuurontwikkeling, van het projectgebied Turfvaart-Bijloop zuid, gemeente Zundert, is vanaf maart 2016 in uitvoering. Ook de uitvoering van het hydrologisch herstel van de natte natuurschap Noordpolder te Ossendrecht is vanaf begin maart in uitvoering. De aanbesteding van de EVZ Dorpswaterloop in Alphen wordt voorbereid met de bedoeling om de uitvoering na de zomer op te kunnen pakken.
Maatschappelijk verantwoord en vernieuwend	
Circulaire economie (kleine kringloop) 	Doelstelling: Groenafval (maaisel, snoeiafval) zoveel mogelijk nuttig toepassen. Activiteiten en afwijkingen: In 2 van de 4 onderhoudsdistricten wordt middels proefprojecten slootmaaisel van het waterschap afgezet via de Kleine Kringloop. In de betreffende districten wordt 80% van het maaisel, wat voorheen werd afgevoerd naar het composteerbedrijf, lokaal afgezet en benut voor verbetering van het organisch stof in de bodem. Proefprojecten in de andere districten dienen nog opgestart te worden. In de districten West en Noord duurt het langer om hiermee aan de slag te gaan.
Effectief en efficiënt	
Informatie op orde	Doelstellingen: • Informatie over nieuwe situaties wordt tijdig verwerkt. • Helderheid over onderhoudsafspraken met derden. • Het assetmanagement is eind 2016 operationeel voor de huidige kunstwerken en waterlopen. Activiteiten en afwijkingen: • Wijzigingen in legger worden structureel bijgehouden en verwerkt in leggerherzieningen • Programmering onderhoud kunstwerken wordt uitgevoerd op basis van actuele informatie • In het kader van assetmanagement wordt gestart met gebiedsgerichte risicosessies (afgestemd met gebiedsindeling die bij gebiedsprogrammering wordt aangehouden) • Met afdeling onderhoud oppakken vormgeven onderhoudsafspraken met gemeenten t.a.v. onderhoud ecologische verbindingzones (Roosendaal is pilot) • Het op orde houden/brengen/krijgen van informatie op verschillende plaatsen in de organisatie is een zorgpunt.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Aantal proefprojecten anders omgaan met maaisel	>20	15		
Aantal locaties met structurele blauwalgenoverlast (>5 meldingen)	Max. 10	Max. 10		
Peilmetingen die voldoen aan peilbesluit (%)	>85%	> 85%		
Projectplannen binnen 3 maanden na realisatie verwerkt in het beheerregister (%)	>90%	60%		
Vergunningen die tijdig na realisatie zijn verwerkt in het beheerregister (%)	>75%	-		
Energieverbruik watersystemen (TJ=terajoule)	52	52		
Aantal proefprojecten anders omgaan met maaisel: in de districten West en Noord duurt het langer om aan de slag te gaan. Projectplannen binnen 3 maanden na realisatie verwerkt in het beheerregister (%): Het streven is om 90 % te halen, ervaringscijfers en de praktijk leert dat 60% realistisch is. Vergunningen die tijdig na realisatie zijn verwerkt in het beheerregister (%): Met de implementatie van powerbrowser bij vergunningverlening en handhaving is de prestatie-indicator niet meer te reproduceren.				

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	30.314	30.564	30.650		
Ten opzichte van jaarplan 2016 zijn de netto lasten +€335 hoger: - De <u>directe lasten</u> en <u>opbrengsten</u> zijn +€25 hoger vanwege kleine aanpassingen in de prognose. - De <u>kapitaallasten</u> zijn +€412 hoger doordat een aantal projecten eerder is opgeleverd dan gepland. De voorbereiding van het project Westelijke Langstraat is opgeleverd in januari 2016 en geeft €327 extra lasten. Daarnaast is het project waterberging Hoevense Beemden in 2015 opgeleverd, terwijl in de Begroting 2016 rekening is gehouden met januari 2017. - De <u>afdelingskosten</u> en <u>doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's</u> zijn -€102 lager. Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten +€86 hoger vanwege een aantal kleinere afwijkingen: - De <u>directe lasten</u> zijn +€22 hoger, de <u>afdelingskosten</u> zijn +€43 hoger en <u>doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's</u> zijn +€20 hoger.					

Conclusie en bijsturingsmaatregelen
De activiteiten worden conform planning uitgevoerd. De stijging in kosten worden veroorzaakt doordat een aantal projecten eerder is opgeleverd.

Programma 4000 – Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken

Programmabeheerder: A. Verberne

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

1. Afvalwater zuivering

Foto: Afvoer effluent naar rwzi Rijen

Doelstelling en beoogde effecten: De kerntaak zuiveren volgens het afgesproken kwaliteitsniveau uitvoeren door:

1. de overeengekomen hoeveelheid afvalwater te verwerken;
2. te voldoen aan de eisen uit de Waterwet- en Omgevingswet-vergunningen en deze op orde te houden;
3. het op orde hebben van en werken conform eigen beleid;
4. het optimaliseren van de bedrijfsvoering;
5. en het uitvoeren van inspecties.

Uitgangspunt hierbij is gelijkblijvende effluenteisen. Op het moment dat effluenteisen aangescherpt worden, bijvoorbeeld voortkomend uit de KRW of het nieuwe Waterbeheerplan, is planaanpassing noodzakelijk.

Activiteiten en afwijkingen:

1. Omdat gemaal Hollands Diep weer op capaciteit is, is het gelukt om tijdens een periode van hevige regenval een maximale capaciteitsmeting uit te voeren over het transportsysteem van Nieuwveer. De resultaten hiervan zijn belangrijke input in het overleg met de gemeente Breda over een eventuele capaciteitsuitbreiding (deellozing op de Mark).
2. Op 1 maart heeft op Nieuwveer een grote lozing plaatsgevonden van leem en klei. Hierdoor werd het zuiveringsproces verstoord met een vergunning-overschrijding tot gevolg. Mede door de goede samenwerkingsrelatie met Breda was de oorzaak (een tunnelproject in Breda) snel achterhaald.
3. Op 7 april heeft een verstoring plaats gevonden op zuivering Baarle Nassau door een illegale lozing. Tijdens deze calamiteit is tijdelijk het effluent per as afgevoerd naar rwzi Rijen.
4. Op 5 januari is de Verkeerstoren officieel van start gegaan. Al in de eerste weken blijkt de meerwaarde onder andere door de kortere lijnen met watersystemen.

2. Instandhouding bestaande installaties

Foto: officiële opening Ossendrecht en Putte

Doelstelling en beoogde effecten: Het doel is de veiligheid, betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de installaties op niveau houden, door:

1. onderhoud
2. projectmatig vervangen.

Het effect is dat het waterschap “in control” is, d.w.z. zowel de kosten als de risico’s worden beheerst. Uitgangspunt is een beschikbaar investeringsbudget van € 20 miljoen.

Activiteiten en afwijkingen: De AWP is definitief omgelegd, waardoor ruimte is gemaakt voor de rondweg Oudenbosch. Met de gemeente is een bestuurlijk traject afgesproken om tot overeenstemming te komen inzake de afwikkeling van de leidingbreuk in juni 2015.

De rwzi's Ossendrecht & Putte zijn opgeleverd. Binnen dit project is ervaring opgedaan met een nieuwe manier van aanbesteden: best value procurement (BVP).

3. Maatschappelijk optimum

Doelstelling en beoogde effecten: Afvalwater zuivering is een vorm van maatschappelijke dienstverlening. Optimale dienstverlening vereist samenwerking vanuit een open houding. Het waterschap werkt steeds intensiever samen, met steeds meer partijen, aan maatschappelijk optimale oplossingen.

Activiteiten en afwijkingen: Project Meten en monitoren: Maar liefst 14 gemeenten willen meedoen en Brabant Water is aangesloten. Gemeentelijke grondwatermeetnetdata gaan mee in het project en Brabant Water wil een rol pakken in beheer grondwatermeetnet.

	Het waterschap werkt binnen het samenwerkingsverband 'Duurzame Verbindingen Moerdijk' samen met andere overheden en bedrijven aan de verdere verduurzaming op haven- en industrieterrein Moerdijk. Met de samenwerking zetten de partners onder meer in op het verminderen van de CO2-emissie en een reductie van de ecologische footprint. Het waterschap draagt bij aan het sluiten van de waterkringlopen om beter, efficiënter en klimaatbestendiger met water om te gaan.
4. Innovatie <i>Foto: Stuurgroep Schone Maaswaterketen</i>	Doelstelling en beoogde effecten: Het ontwikkelen van betaalbare innovatieve technologieën die leiden tot verduurzaming, bijvoorbeeld door energiebesparing of kringloopsluiting door hergebruik van grondstoffen. Activiteiten en afwijkingen: In het project Schone Maaswaterketen werken waterschappen en waterbedrijven rond de Maas samen om de waterkwaliteit duurzaam te verbeteren. Deze partijen onderzoeken of het mogelijk is om op grote schaal microverontreinigingen zoals geneesmiddelenresten te verwijderen door actieve kool toe te voegen aan rioolwater. Binnen dit project is onze dijkgraaf één van de twee bestuurlijke ambassadeurs. Sinds kort is bekend dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie Papendrecht van waterschap Rivierenland de proeflocatie wordt. Waterschap Rivierenland is een van de Schone Maaswaterketenpartners. De praktijkproef start na de zomer. De pilotfase van het Phario project (bioplastics) loopt ten einde. Belangrijk is nu de positiebepaling van het waterschap voor de volgende fase waarbij aanzienlijke inspanning en investeringen worden gevraagd.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Nalevingspercentage lozingsseisen (%)	99%	99%		
Voldoen aan de afnameverplichting (%)	100%	96%		
Zuiveringsprestatie (%)	81%	81%		
Stikstofverwijderings-rendement (%)	77%	76%		
Fosfaatverwijderings-rendement (%)	76%	76%		
CZV-verwijderingsrendement (%)	89%	89%		
Voldoen aan de afnameverplichting: Een structurele aanpassing van het bestaande capaciteitstekort op persstation Roosendaal wordt opgelost binnen project AWP 2.0. Stikstofverwijderingsrendement: Het gebiedsrendement voor stikstof valt tijdelijk een procentpunt lager uit door relatief veel regenweerbemonsteringen in de maanden. Dit effect valt binnen de normale bandbreedte.				

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	51.578	55.857	55.953		

Ten opzichte van jaarplan 2016 zijn de netto lasten €4.375 hoger:

- De netto directe lasten zijn +€3.323 hoger doordat de kosten van zuiveren door derden (De Dommel) +€3.183 hoger zijn. Dit wordt veroorzaakt door de vertraging in de bouw van een eigen zuivering van vier bedrijven in Tilburg. Het is de verwachting is dat deze bedrijven per 1 juni 2016 operationeel zijn. Dit zal van invloed zijn op de netto lasten. Het effect wordt verwerkt in ML3. De kosten worden gecompenseerd door hogere belastingopbrengsten (zie programma 9000). Daarnaast zijn de onderhoudskosten toegenomen als gevolg van het onverwachts noodzakelijk vervangen van mechanische en elektrische onderdelen tijdens de uitvoer van renovatieprojecten.
- De kapitaallasten zijn +€1.056 hoger door een verschuiving als gevolg van het wegwerken van de eerder voorziene en gerapporteerde projectuitloop van het project "Renovatie meerdere rwzi's" en het eerder opleveren van het project "Vernieuwing rwzi's Putte en Ossendrecht".
- De afdelingskosten en doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's zijn -€4 lager.

Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten +€96 hoger:

- De directe lasten zijn +97 hoger door hogere onderhoudskosten al gevolg van het onverwachts maar noodzakelijk moeten vervangen van onderdelen die duidelijk buiten de scope van de renovatieprojecten vallen maar pas zichtbaar worden als in het kader van dit project bijvoorbeeld een tank wordt leeg gezet of een installatiedeel tijdelijk uit bedrijf wordt genomen. Omdat de kosten van de uit bedrijfname vaak een veelvoud zijn van de feitelijke vervanging wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt.
- De kapitaallasten zijn -€134 lager als gevolg van enkele kleinere aanpassingen op projecten.
- De afdelingskosten en doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's zijn +€133 hoger.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

Binnen alle vier de aandachtsgebieden wordt er hard gewerkt om alle doelstellingen te behalen. Het programma ligt op koers.

Programma 5000 – Inrichting en Nautisch Onderhoud Vaarwegen en Havens

Programmabeheerder: A. Meuleman

Doelstelling en plan van aanpak	
Nautisch beheer	Doelstelling: Verbeteren van het nautisch beheer. Activiteiten en afwijkingen: De corporate dienst van Rijkswaterstaat heeft gemeld dat zij niet snel een uitspraak zal doen over het vaarweg- en nautisch beheer t.a.v. de delen tussen onze sluizen en het Volkerak-Zoommeer resp. Hollands Diep. Dit heeft voorlopig geen consequenties voor het nautisch beheer.
Assetmanagement vaarwegen 	Doelstelling: Risicogestuurd onderhoud van de vaarwegassets. Activiteiten en afwijkingen: Het eerste gesprek met de Provincie is gevoerd. Er is afgesproken dat het waterschap de knelpunten in beeld brengt en dit aan de Provincie meldt. De informatiestroom ten behoeve van het meerjaren onderhoudsprogramma kunstwerken vaarwegen wordt gekanaliseerd, maar heeft tijd nodig. Het baggerwerk Steenbergsche Vliet e.o. wordt in april gegund.
Informatiemanagement op orde	Doelstelling: Legger en beheerregister worden aangepast aan de werkelijke situatie in overleg met de provincie Noord-Brabant. Activiteiten en afwijkingen: De provincie heeft toegezegd voor de zomer een plan van aanpak te maken voor de toekomstvisie vaarwegen in West-Brabant. Daaruit kunnen wijzigingen in scheepvaartklassen voortkomen. Kleine geconstateerde afwijkingen zullen dit jaar worden doorgevoerd.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
% Afgerond baggeren t.o.v. het baggerprogramma	100%	100%		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	2.315	2.192	2.193		

Ten opzichte het jaarplan zijn de netto lasten -€ 122 lager:

- De kapitaallasten zijn -€105 lager vanwege een subsidievoordeel op het baggerproject Mark-Vlietsysteem.
- De directe lasten, afdelingskosten en doorrekeningen vanuit ondersteunende programma's zijn per saldo -€17 lager.

Ten opzichte van ML1 zijn er geen significante verschillen.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen
De programmering voor de komende jaren past binnen de begroting 2016. Hierover moeten nog wel afspraken worden gemaakt met de provincie omdat in feite in 2011 is afgesproken dat het waterschap alleen de meest noodzakelijke investeringen uitvoert. Het waterschap brengt hiervoor de meest urgente knelpunten in beeld.

Programma 6000 - Regulering
 Programmabeheerder: A. Meuleman

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Omgevingswet	Doelstelling: Ontwikkeling/volgen uitvoeringsregelingen in het kader van de Omgevingswet Activiteiten en afwijkingen: - Een interne werkgroep bestaande uit deelnemers van de afdelingen Beleid & Planadvies, Juridische Zaken, MI&O, Vergunningen en Handhaving is geformeerd. Hierdoor kan er snel en adequaat gereageerd worden indien nodig. - Het waterschap neemt deel aan de contactgroep uitvoeringsregeling ter ondersteuning van de Unie van Waterschappen. Hierdoor kan in een vroeg stadium nuttige informatie ingebracht worden.
Omgevingsdienst Midden en West-Brabant	Doelstelling: Zo efficiënt en effectief mogelijk Wabo-advies geven aan de OMWB -waarbij een goede samenwerking met de OMWB voorop staat. De doelmatige werking van de rwzi's en de kwaliteit van het oppervlaktewater zijn hierbij leidend. Activiteiten en afwijkingen: - Het vergunningverleningsproces (waaronder Wabo-advies een onderdeel van vormt) wordt geleand. In 2015 heeft een inventarisatie plaatsgevonden en in 2016 wordt het werkproces heringericht. - Er wordt een bijdrage geleverd aan de pilot van de OMWB om, voor bepaalde type bedrijven, in kader van vergunningverlening te werken met een intentieverklaring (dus voordat er een beschikking wordt afgegeven).
Powerbrowser	Doelstelling: Beheer en doorontwikkeling V&H-systeem Powerbrowser (SAW@), samen met Rijkswaterstaat en 9 andere waterschappen. Activiteiten en afwijkingen: Het softwarepakket PowerBrowser is 1 jaar in gebruik. Doelstelling van dit pakket is het stroomlijnen en automatiseren van het proces van vergunningverlening en handhaving. Er is een wenswijziging ingediend om aanvragen makkelijk vanuit OLO (Omgevingsloket Online) in PowerBrowser te krijgen. Een belangrijke verbetering in de eigen inrichting is het implementeren van sjablonen voor vergunningen en brieven. Het project is binnen de begroting, zowel in tijd als geld, gerealiseerd.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Aantal afgeronde reguleringen	750	750		
Afgeronde procedures binnen wettelijke termijn	95%	95%		
Aantal afgewikkelde meldingen	400	400		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	3.993	3.944	3.944		

Ten opzichte van het jaarplan en ML1 zijn er geen significante wijzigingen.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

De activiteiten van dit programma worden binnen de begroting van 2016 uitgevoerd.

Programma 6500 – Toezicht en Handhaving

Programmabeheerder: M.J. van Overveld

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Inhaalslag uniform uitvoeren keurbepalingen ("Sloten, oevers en dijken op orde")	Doelstelling: Het wegwerken van de achterstanden bij handhaving keur. Activiteiten en afwijkingen: Conform de kaders in uitvoering. Momenteel eerste legalisering in behandeling. Zaken die vanuit de analyse als te handhaven zijn geduid, zijn in voorbereiding voor klantcontact.
Kwaliteitscriteria toezicht en handhaving	Doelstelling: Implementeren van de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria water voor toezicht en handhaving. Activiteiten en afwijkingen: De landelijke implementatie is nog niet gestart, maar is lokaal al wel onderwerp van POP-gesprek.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Aantal 1 ^e controlebezoeken	14.000	14.000		
Aantal overtredingen n.a.v. controlebezoeken	1.400	1.400		
Aantal overtredingen n.a.v. schouw	1.000	1.000		
Feitelijk uitgevoerde 1 ^e controlebezoeken (%)	100%	100%		
Naleefgedrag (%)	90%	90%		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	5.825	5.678	5.565		

Ten opzichte van jaarplan zijn de netto lasten -€260 lager:

- De directe kosten en opbrengsten zijn -€87 lager. In de kadernota 2016-2025 is er, vooruitlopend op definitieve besluitvorming rondom toezicht en handhaving van het beregeningsbeleid, voor twee jaar (2016 en 2017) incidenteel extra budget opgenomen van € 80k. Definitieve besluitvorming door het DB heeft uiteindelijk geleid tot het niet uitvoeren van een inhaalslag beregeningsvergunningen. Het incidentele budget is zowel in 2016 als in 2017 niet nodig, de prognose is bijgesteld.
- De afdelingskosten zijn -€119 lager door een lagere bezetting op de afdeling handhaving en lagere sociale lasten (zie toelichting beleidsveld 300 & 400).
- De overige doorrekeningen vanuit de ondersteunende afdelingen zijn -€54 lager.

Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten -€113 lager:

- De directe kosten en opbrengsten zijn -€7 lager;
- De afdelingskosten en overige doorrekeningen zijn -€106 lager als gevolg van lagere salarislaster en lagere lasten vanuit ondersteunende afdelingen.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

De uitvoering van het programma verloopt volgens planning.

Programma 7000– Heffing en Invordering

Programmabeheerder: M.J. van Overveld

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Optimaliseren informatievoorziening	Doelstelling: Het optimaliseren van de informatievoorziening tussen het waterschap en de BWB.
	Activiteiten en afwijkingen: De activiteiten liggen op schema. Het onderzoek van Thorbecke over aanscherping van het gegevens-eigenaarschap en beheer is in een afrondende fase en zal zijn beslag krijgen in het convenant BWB-WBD 2016. De uitkomst zal bijdragen aan het verstevigen van de samenwerking en het verder optimaliseren van de informatievoorziening.
Uitbreiding van aantal deelnemers BWB, taakintensivering en efficiencymaatregelen realiseren.	Doelstellingen: Het uitbreiden van het aantal deelnemers van de BWB binnen het beheergebied, het realiseren van taakintensivering en efficiencymaatregelen.
	Activiteiten en afwijkingen: Voor de ontwikkelingen hieromtrent wordt verwezen naar bijlage 2 “Verbonden partijen”.

Prestatie indicatoren (aantallen x 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Aantal aanslagregels	1.204	1.204		
Aantal aanslagen	422	422		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	5.949	5.973	5.970		

Ten opzichte van het jaarplan en ML1 zijn er geen significante afwijkingen.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen
De uitvoering van het programma verloopt volgens planning.

Programma 8000 – Bestuur en externe communicatie
 Programmabeheerder: H. van Stokkom

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Versterking van samenwerking	Doelstelling: Zorgen voor versterking van de samenwerking van het waterschap gericht op partners, organisaties en andere stakeholders. Aandacht voor de gevolgen van burgerparticipatie voor de werkwijzen van het waterschap. Activiteiten en afwijkingen: Op 2 februari heeft het dagelijks bestuur zijn visie op participatie à la Brabantse Delta vastgesteld. Op 9 maart heeft het algemeen bestuur in een speciale themabijeenkomst van gedachten gewisseld over de ambities en randvoorwaarden voor participatie. Een intern 'participatienetwerk' met medewerkers van diverse afdelingen gaat de visie de komende maanden vertalen naar concrete activiteiten. In november zal de voortgang worden geëvalueerd. Participatie is opgenomen als belangrijk speerpunt in de Communicatievisie 2017-2029 die het algemeen bestuur in maart heeft vastgesteld.
Oneigenlijk grondgebruik	Doelstelling: In 2016 wordt daadwerkelijk uitvoering gegeven aan het oplossen van oneigenlijk grondgebruik door derden. Activiteiten en afwijkingen: het oneigenlijk grondgebruik is onderdeel geworden van het project "Sloten, oevers en dijken op orde". De opbrengsten die door grondverkoop in het project worden gerealiseerd komen ten gunste van het programma 8000. Bij de inrichting van de projectmatige aanpak voor het oneigenlijk grond gebruik door derden, is door het ontstaan van voortschrijdend inzicht de prognose van de opbrengsten voor het eerste jaar van het project naar beneden bijgesteld. De verwachting is dat de hogere opbrengsten in de latere jaren van het project in plaats van in het begin zullen ontstaan. De totale opbrengsten blijven geraamd op hetzelfde bedrag. Het blijft echter een raming vooraf. Een project van deze aard en omvang is nog niet eerder door een waterschap uitgevoerd. Niet uitgesloten is dat de geraamde opbrengsten in een latere fase van het project moeten worden bijgesteld.
Ontwikkelen en uitvoeren communicatiebeleid	Doelstelling: De communicatievisie 2016-2017 conform afspraak bijstellen en in de praktijk brengen. De communicatie van het waterschap naar burgers, bedrijven en organisaties wordt versterkt door in de communicatie en samenwerking met de doelgroepen transparant en duidelijk te zijn over waterschapszaken, door de communicatie met de doelgroepen te intensiveren en door het inzetten van communicatie en educatie voor het verhogen van het waterbewustzijn bij inwoners. Activiteiten en afwijkingen: De Communicatievisie 2016-2017 is in maart door het algemeen bestuur vastgesteld. Er volgt een implementatietraject.

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	4.106	4.380	4.490		
Ten opzichte van het jaarplan zijn de netto lasten +€384 hoger: - De <u>directe kosten</u> en <u>opbrengsten</u> zijn +€342 hoger. Door extra inspanning en inzet versnelt het project "Sloten, oevers en dijken op orde" (waarin het project "Oneigenlijk grondgebruik door derden" is opgenomen), met hogere uitgaven in 2016 als gevolg. Daarnaast is de prognose van de opbrengst voor 2016 naar beneden bijgesteld. De verwachting is dat de opbrengst volledig in de latere jaren van het project zal ontstaan. De totale opbrengst blijft geraamd op hetzelfde bedrag. - De <u>afdelingskosten</u>, <u>overige doorrekeningen</u> en <u>kapitaallasten</u> zijn +€42 hoger. Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten +€110 hoger: - De <u>directe kosten</u> en <u>opbrengsten</u> en zijn +€36 hoger onder andere door bijstelling van de prognose i.v.m. de uitbetaling van een waarnemingsvergoeding. - De <u>afdelingskosten</u>, <u>overige doorrekeningen</u> en <u>kapitaallasten</u> zijn +€74 hoger.					

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

Ten opzichte van het jaarplan 2016 wordt er een afwijking voorzien op het project "Sloten, oevers en dijken op orde". De verwachting is dat de geraamde (meerjarige) totaalopbrengst van het project gelijk blijft.

Programma 9000– Dekkingsmiddelen en saldo

Programmabeheerder: M.J. van Overveld

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Netto opbrengst Waterschapsbelastingen 2016 (inclusief afwikkeling oude jaren)					
Opbrengst omslag gebouwd	33.542	33.076	33.076		
Opbrengst omslag ongebouwd	6.078	6.069	6.069		
Opbrengst omslag ingezetenen	16.546	16.607	16.607		
Opbrengst omslag natuurterreinen	113	107	107		
Opbrengst verontreinigingsheffing	255	248	248		
Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	17.956	21.577	21.577		
Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	40.820	40.794	40.794		
Netto belastingopbrengst	115.311	118.478	118.478		
Overige dekkingsmiddelen	1.510	1.513	1.704		
Totaal dekkingsmiddelen ¹⁾	116.821	119.991	119.991		
<u>Oninbaar/kwijtschelding belastingjaar 2016 uitgelicht:</u>					
Kwijtschelding watersysteemheffing	887	932	932		
Oninbaar watersysteemheffing	212	235	235		
Kwijtschelding zuiveringsbeheer	1.804	1.937	1.937		
Oninbaar zuiveringsbeheer	480	540	540		
1) Naast de opbrengsten waterschapsbelastingen zijn in de cijfers ook de overige dekkingsmiddelen opgenomen, met uitzondering van de vergoeding van de provincie voor het vaarwegenbeheer, die rechtstreeks op de taak vaarwegenbeheer is verantwoord. Ten opzichte van het jaarplan zijn de dekkingsmiddelen +€3.170 hoger: • <u>Omslag zuivering bedrijven</u>: de verwachte opbrengst is met +€3.621 naar boven bijgesteld. De opbrengst van het afvalwater dat wordt gezuiverd door De Dommel is hoger. Dit wordt veroorzaakt door de vertraging in de bouw van een eigen zuivering van vier bedrijven in Tilburg. Deze extra opbrengst wordt gecompenseerd door hogere kosten (zie programma 4000). • <u>Omslag watersysteem gebouwd</u>: De verwachte opbrengst is met -€467 naar beneden bijgesteld omdat de WOZ-waarde lager is dan bij de Begroting 2016 is ingeschat. • De overige verschillen bedragen per saldo +€16. Ten opzichte van ML1 is de verwachte opbrengst niet bijgesteld.					

Ondersteunend programma 200/500 – Centraal Management en Concernstaf
Programmabeheerder: H. van Stokkom

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

De activiteiten liggen op schema.

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2015	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	1.111	1.102	1.094		
Ten opzichte van het jaarplan en ML1 zijn er geen significante afwijkingen.					

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

De uitvoering van het programma verloopt volgens planning.

Ondersteunend programma 300/400 Bedrijfsvoering

Programmabeheerder: M.J. van Overveld

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Uitvoering geven aan de maatregelen van het programma assetmanagement	Doelstelling: Het doel is om voor de assets gedurende de gehele levensfase een maximale prestatie bij acceptabele risico's en minimale kosten te realiseren. Dit t.b.v. het proces voorzien in huisvesting (kantoren, werkplaatsen, woningen, bedrijfsgebouwen).
	Activiteiten en afwijkingen: Het gehele proces van onderhoud, keuringen en inspecties is aanbesteed en inmiddels ondergebracht bij twee aannemers. Het realiseren van de doelstelling maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de afspraken die gemaakt zijn met de leveranciers. De contracten zijn inmiddels geïmplementeerd en er wordt uitvoering gegeven aan het beleid conform het assetmanagementprogramma.
Uitvoering geven aan het wegwerken van de achterstanden archiefbewerking	Doelstelling: Per 31-12-2018 zijn alle archieven van de voormalige rechtsvoorgangers volledig op orde en zijn alle achterstanden weggewerkt.
	Activiteiten en afwijkingen: De inhaalslag m.b.t. het archief is over een aantal jaren verdeeld. De aanbesteding leidt er toe dat een deel van de activiteiten en daarmee kosten, naar voren wordt getrokken. Het deel wat nu wordt uitgevoerd is hybride en daardoor lastig te bewerken. Hierdoor vallen de kosten in 2016 hoger uit. De resterende archieven zijn veel minder bewerkelijk, waardoor de uitvoering van het werk in totaliteit niet meer kost, maar wel een andere fasering kent.
Uitvoering geven aan het programma dienstverlening	Doelstelling en beoogde effecten: De werkzaamheden van Waterschap Brabantse Delta zodanig verder ontwikkelen dat wordt voldaan aan de verplichting zoals o.a. geformuleerd in Overheid 2017 en de technische en maatschappelijke ontwikkelingen vertalen naar de dagelijkse praktijk binnen het waterschap. Burgers, boeren, bedrijven en belangengroepen ervaren dat de dienstverlening in brede zin efficiënter, effectiever en doelmatig is en het waterschap daarmee voorbereid is op de snelle veranderingen in en van de maatschappij nu en in de toekomst.
	Activiteiten en afwijkingen: Het programma heeft driekwart jaar stilgelegen wegens gebrek aan een trekker. Inmiddels is deze gevonden en wordt het programma opgestart en uitgevoerd.
Implementatie nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen en vaststellen uniform inkoopbeleid drie Brabantse waterschappen	Doelstelling: Implementatie van de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen door middel van de nieuwe Aanbestedingswet en met inachtneming van deze wet het inkoopbeleid van de drie Brabantse waterschappen uniformeren. Nederland moet voor 18 april 2016 de nieuwe richtlijnen geïmplementeerd hebben in de Aanbestedingswet.
	Activiteiten en afwijkingen: De wet wordt naar verwachting per 1 juli 2016 geïmplementeerd. Vervolgens wordt met inachtneming van deze wet het inkoopbeleid van de drie Brabantse waterschappen geüniformeerd.
Vorbereiden organisatie op Omgevingswet	Doelstelling: Vorbereiden organisatie op komst van de Omgevingswet.
	Activiteiten en afwijkingen: Er wordt momenteel een projectplan opgesteld voor de implementatiefase.
Horizontaal toezicht	Doelstelling: Om fiscale zaken goed in beeld te hebben en de mogelijke gevolgen goed te kunnen borgen, oriënteert het waterschap zich op horizontaal toezicht door de belastingdienst. Er wordt in die situatie een convenant met de fiscus gesloten. De fiscus zal proactief betrokken worden bij fiscale aangelegenheden, zodat het in-control zijn op fiscaal terrein geborgd kan worden.
	Activiteiten en afwijkingen: BTW vraagstuk wordt in de volle breedte opgepakt en onderzocht. Op basis van de uitkomsten wordt bekeken of

	we aan horizontaal toezicht wel of geen invulling geven.
Implementeren van het informatiebeleid	Doelstelling: Stabiele, flexibele en samenhangende informatievoorziening. Duidelijkheid in prioritering en uitvoering van projecten. Duidelijkheid in rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Activiteiten en afwijkingen: Voortgang in programmering en projectenplanning. Informatieadviesraad is van start. Het gezamenlijke informatiebeleid Winnend Samenwerken is vastgesteld. Het ontwikkelen van het toekomstige informatielandschap heeft daarbij prioriteit.
Implementatie e-HRM	Doelstelling: 15 waterschappen hebben gezamenlijk e-HRM systeem aangeschaft. De Brabantbrede implementatie vindt in 2016 plaats. Activiteiten en afwijkingen: De implementatie was voorzien in 2017. Binnen winnend samenwerken is overeengekomen om de implementatie één jaar te vervroegen. In april 2016 heeft hier een startbijeenkomst voor plaatsgevonden.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
% Facturen voldaan binnen betaaltermijn	90%	91%		

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten programma	20.753	20.396	20.544		

Ten opzichte van jaarplan 2016 zijn de netto lasten -€208 lager:

- De kapitaallasten zijn -€124 lager vanwege een voordeel op de rentelasten.
- De opbrengsten zijn -€34 hoger door de ontvangst van een BRIM-subsidie voor onderhoud op monumenten en de kasteeltuinen. Deze subsidie ontvangen we voor een periode van 6 jaar.
- De directe kosten en afdelingskosten zijn -€50 lager.

Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten +€148 hoger:

- De directe kosten zijn +€104 hoger door diverse bijstellingen. Zo is de prognose van de "inhaalslag archief" aangepast. Deze inhaalslag is over een aantal jaren verdeeld en het deel wat nu wordt uitgevoerd is hybride en daardoor lastig te bewerken. Hierdoor vallen de kosten in 2016 hoger uit. De resterende archieven zijn veel minder bewerkelijk, waardoor de uitvoering van het werk in totaliteit niet meer kost, maar wel een andere fasering kent.
- De kapitaallasten, afdelingskosten en opbrengsten zijn +€44 hoger.

Kostenplaats salarissen

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten kostenplaats salarissen	33.516	33.232	33.101		

Ten opzichte van het jaarplan zijn de netto lasten -€415 lager. In de begroting 2016 was rekening gehouden met een stijging van de sociale lasten en de pensioenpremies. De pensioenlasten zijn in werkelijkheid lager, dit levert een voordeel op. Daarnaast ontstaat er een voordeel door openstaande vacatures met name binnen de afdeling Bouwprojecten. Zie bovenstaande toelichting.

Ten opzichte van ML1 zijn de netto lasten -€131 lager. De voordelen ontstaan door openstaande vacatures, met name op de afdeling Bouwprojecten. De invulling van deze vacatures blijkt minder eenvoudig dan verwacht. Tot de definitieve invulling vindt hiervoor inhuur plaats binnen de projecten.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

De uitvoering van het programma verloopt volgens planning.

Ondersteunend programma 600/800 – Ondersteuning Watersystemen

Programmabeheerder: A. Meuleman

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak Muskusrattenbestrijding

Vangstaantallen

Doelstelling en beoogde effecten: Beperking van risico's en schade door effectieve bestrijding.

Activiteiten en afwijkingen: De jaarvangst muskusratten laat vanaf 2015 een doorgaande afnemende lijn zien. De populatie beverratten loopt nog steeds op wat meer aandacht vraagt vanwege specifieke vangstmiddelen.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak GEO

Samenwerkingsinitiatieven Geo-informatie

Doelstelling: Optimalisatie van de ruimtelijke informatievoorziening op kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid.

Activiteiten en afwijkingen: Het winnend samenwerken project t.b.v. het opbouwen van de BGT kaart is in volle gang. Oplevering van de kaart voor juni 2016 wordt mogelijk niet gehaald. Het waterschap is voor de realisatie afhankelijk van de planning van de gemeenten en de SVB-BGT. Het risico voor het waterschap is beperkt, de BGT wordt niet gebruikt voor de interne processen.

Prestatie indicatoren Muskusrattenbestrijding	Jaarplan 2016	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Jaarvangst muskusratten	3.800	3.200		
Jaarvangst beverratten	30	30		
Vangst per uur muskusratten	0,15	0,12		
Vangst per km watergang muskusratten	0,15	0,12		
Aantal velduren	30.000	30.000		

Jaarvangst muskusratten: De jaarvangst muskusratten laat vanaf 2015 een doorgaande afnemende lijn zien. De prognose is aangepast op basis van de werkelijke vangsten 2015.

Vangst per uur muskusratten: doordat er minder muskusratten gevangen worden is de vangst per uur ook minder.

Vangst per km watergang muskusratten: doordat er minder muskusratten gevangen worden, is de vangst per km ook lager. De landelijke norm is 0,15 muskusrat per km. Dit is te beschouwen als een optimum. De conclusie is dat de populatie in Noord-Brabant onder controle is. De vrijgekomen capaciteit wordt benut om de beverratten te bestrijden, dit vergt andere vangsttechnieken en kost meer tijd.

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2016	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal netto kosten Muskusrattenbestrijding	752	739	694		
Totaal netto kosten Geografische informatie	1.307	1.302	1.334		

Ten opzichte van het jaarplan en ML1 zijn voor beide programma's geen significante wijzigingen.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen

Beide programma's liggen op schema.

3. RISICOPARAGRAAF

Algemeen

In producten als de kadernota, de begroting en jaarrekening worden de belangrijkste risico's voor de bedrijfsvoering belicht. Ook hier zijn voor de beeldvorming de belangrijkste risico's opgenomen en waar van toepassing de actualiteit daarvan aangegeven. Ook de significante risico's ten aanzien van de verbonden partijen zijn hier opgenomen. Voor informatie omtrent de ontwikkelingen bij verbonden partijen wordt verwezen naar bijlage 2.

Cross Border Lease

Een van de rechtsvoorgangers van Brabantse Delta, het Hoogheemraadschap van West-Brabant, heeft in het verleden leaseovereenkomsten gesloten voor de zuiveringsinstallaties. De SNB heeft een soortgelijke leaseovereenkomst gesloten voor de slibverbrandingsinstallatie. Het belangrijkste (theoretische) risico met betrekking tot de CBL-overeenkomsten hangt samen met de vraag of alle in de deal opgenomen installaties gedurende de totale looptijd van de overeenkomsten, 19 jaar (HWB) en 21 jaar (SNB), in bedrijf blijven. Wanneer dit niet het geval is, dient de investeerder gecompenseerd te worden voor het door hem gemiste voordeel. De omvang van deze compensatie is afhankelijk van welke installatie het betreft en het tijdstip waarop de overeenkomst wordt beëindigd. Het risico dat installaties vroegtijdig uit de overeenkomst moeten worden gehaald, beschouwt het waterschap met instemming van de accountant als een theoretisch risico. Zodra bekend is dat een installatie buiten bedrijf gesteld wordt, is alsnog een voorziening nodig voor de financiële consequenties. Vooralsnog is hiervan geen sprake.

Koopoptie

Contractueel is een koopoptie opgenomen waardoor de CBL beëindigt. Het DB heeft op 22 oktober 2013 ingestemd met het uitoefenen van de koopoptie. De eerste koopoptie, voor drie van de vijf trusts, is in 2015 geëffectueerd, waardoor 3/5e deel van de CBL beëindigd is. Voor de resterende twee trusts dient de koopoptie zich aan in 2017. Momenteel worden de benodigde voorbereidingen getroffen.

Switchtransactie N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

In 2007 is SNB met een bank een Switch Transaction aangegaan met als doel het kredietrisico op drie leasedepots van SNB te spreiden. Deze transactie bestaat uit de volledige afdekking van het kredietrisico op deze depots met een omvang van € 270 miljoen waarbij gelijktijdig een kredietrisico op een portfolio van circa 117 bedrijven is overgenomen met een totale omvang van € 270 miljoen. De looptijd van de Switch Transaction is 10 jaar, zodat de ruiltransactie afloopt in september 2017. De portfolio is een dynamische portfolio waarbij het onder voorwaarden mogelijk is bedrijven om te wisselen. De portfolio wordt daartoe actief beheerd door een gerenommeerde portfoliomanager. Het kredietrisico van de SNB op de leasedepots is daarmee omgezet in een kredietrisico op een gediversifieerde portfolio.

Bij beëindiging van de Switch Transaction op de vastgelegde einddatum zijn partijen over en weer geen beëindigingsvergoeding verschuldigd. Per 31 maart 2016 bedroeg de beëindigingsvergoeding volgens opgave van de bank € 27,5 miljoen. Uitsluitend een voortijdige beëindiging van de Switch Transaction leidt tot het betalen van een vergoeding door SNB aan de bank. Voortijdige beëindiging door SNB of de bank is slechts in specifiek uitzonderlijke contractueel overeengekomen gevallen mogelijk.

De belangrijkste voorwaarde van de bank is dat de verhouding tussen het totaal van eigen vermogen en achtergestelde schuld ten opzichte van het balanstotaal van de vennootschap minimaal 75% dient te zijn (solvabiliteitsratio). SNB voldoet eind 2015 aan de genoemde solvabiliteitsratio, de ratio bedraagt 86,6% per 31 december 2015. SNB, noch haar aandeelhouders, zijn gehouden om gedurende de looptijd van de transactie bijstortingen te doen dan wel anderszins zekerheden aan de bank te verstrekken.

In de loop van de jaren zijn binnen de portfolio zes faillissementen opgetreden waardoor de ingebouwde faillissementsbuffer per 31 december 2015 zodanig is afgenomen dat de resterende buffer 30,49% bedraagt van de oorspronkelijke buffer. Ondanks deze afname heeft SNB er alle vertrouwen in dat, uitzonderlijk negatieve macro-economische ontwikkelingen van grote omvang

omvang daargelaten, SNB niet wordt geconfronteerd met een verplichting tot uitkeringen onder de Switch Transaction. Dit vertrouwen is gebaseerd op diverse onafhankelijke risicobeoordelingen en de beheerresultaten van de portfoliomanager in de afgelopen jaren.

Calamiteit Oudenbosch

Tijdens de aanleg van de Zuidelijke Rondweg om Oudenbosch (ZOO) is op 22 juni 2015 schade ontstaan aan een leiding van het waterschap. De leiding is direct gerepareerd. Tussen de provincie Noord-Brabant, de gemeente Halderberge en Waterschap Brabantse Delta zijn gesprekken over de (financiële) afhandeling.

Gevolgen brand bij chemische fabriek Moerdijk

Het waterschap en de andere overheden hebben met Chemie Pack Nederland B.V. en de andere nog bestaande bedrijfsonderdelen van Chemie Pack een schikking getroffen. De waarde van de schikking bedraagt €4,2 miljoen. Via een verdeelsleutel zal een nog nader te bepalen bedrag ten goede komen van het waterschap. In de jaarrekening 2014 is op basis van de voorlopige verdeelsleutel een bedrag verwerkt van €0,5 miljoen. Vooralsnog is dit bedrag in de jaarrekening 2015 niet aangepast. Intussen hebben verzekeraars van bedrijven die goederen in opslag hadden staan bij Chemie Pack de betrokken overheden en inspecties aansprakelijk gesteld voor de geleden schade. Of dit daadwerkelijk tot het vergoeden van een schadeclaim zal leiden door het waterschap lijkt op dit moment niet erg waarschijnlijk.

Verzakking tuin in Steenberg

Een inwoner van Steenberg is van oordeel dat de beschoeiing langs zijn tuin ondeugdelijk is. Zijn tuin verzakt daardoor. Hij is van oordeel dat het waterschap aansprakelijk is voor het verzakken van de tuin. De rechtbank heeft de inwoner in het gelijk gesteld. Naar het oordeel van het waterschap heeft de rechtbank een principieel onjuist oordeel gegeven. Het waterschap is in hoger beroep gegaan tegen het vonnis van de rechtbank. De zaak is momenteel in behandeling bij het gerechtshof in Den Bosch. Het hof heeft nog geen uitspraak gedaan. De uitspraak van het hof is van belang omdat een tweede inwoner met vergelijkbare problematiek ook een procedure heeft aangespannen onder verwijzing naar de uitspraak van de rechtbank. Deze zaak is ook voor de andere waterschappen van principieel belang, omdat in het hele land vergelijkbare situaties kunnen spelen.

4. BIJLAGEN

In bijlage 1 is het verwachte bedrijfsresultaat per taak weergegeven.

In bijlage 2 zijn de ontwikkelingen en risico's met betrekking tot de verbonden partijen opgenomen.

Bijlage 3 geeft de stand van zaken weer van alle lopende projecten.